

Stand van zaken 9-9-09

DAG VAN DE DUURZAAMHEID

- » Hoe vertalen gemeenten duurzaamheid naar lokaal beleid en actie?
- » Welke gemeenten hebben de vragenlijsten al ingevuld?
- » Wie zijn de koplopers?

LOKALE DUURZAAMHEIDSMETER

Denk mondiaal, handel lokaal

Tijdens de eerste VN-conferentie over Milieu en Ontwikkeling in 1992 werd de agenda voor de 21e eeuw opgesteld gericht op duurzame ontwikkeling. De inhoud en het belang van deze ambities werd in 2002 tijdens de tweede wereldtop in Johannesburg nog eens bekrachtigd. Sinds 1999 peilt COS Nederland met enige regelmaat hoe deze internationale afspraken door Nederlandse gemeenten in de praktijk worden vertaald naar lokaal beleid en actie.

De Lokale Duurzaamheidsmeter biedt inzicht welke ambities en initiatieven een gemeente heeft op het gebied van duurzame ontwikkeling. Het instrument bestaat uit drie vragenlijsten, geënt op de drie dimensies van duurzame ontwikkeling: *People, Planet en Profit*. In deze uitgave worden de eerste resultaten van 2009 gepresenteerd.

DEELNEMERS 2009

Alle lof voor de geboden transparantie

Ruim 130 gemeenten hebben tot nu toe de vragenlijsten ingevuld. Alleen deelname verdient al alle lof. De resultaten van de Lokale Duurzaamheidsmeter zijn voor iedereen

toegankelijk via de website. Op deze manier biedt een gemeente haar inwoners, lokale politici, collega's en andere geïnteresseerden de kans om zich te informeren over wat er lokaal gebeurt en mogelijk is. Zo vormt de Lokale Duurzaamheidsmeter een bron van inspiratie om eigen (politieke) ambities aan te scherpen.

In één oogopslag is te zien dat veel gemeenten dit jaar een voldoende scoren of zelfs ruimvoldoende. In vergelijking met de meting in 2004/2005, toen er een 'dip' werd geconstateerd, heeft duurzaamheid de laatste jaren hoog op de agenda gestaan: er is in veel plaatsen duidelijk vooruitgang geboekt. De uitdagingen en kansen die er nog liggen zijn eveneens goed zichtbaar.

KOPGROEP

Drukte aan de top

Breda en Alkmaar gaan dit jaar op kop, op de voet gevolgd door Nijmegen, Groningen, Tilburg en Amersfoort. Al deze gemeenten haalden meer dan 90% van de maximale score.

Op zich zijn deze resultaten niet heel verrassend. De ambities en inspanningen van deze gemeenten op het gebied van duurzaamheid waren bekend: ook in de vorige metingen scoorden zij bovengemiddeld. Toch blijft het

PEOPLE

Sociale dimensie van duurzaamheid

1. Burgerparticipatie
2. Sociaal beleid
3. Internationale samenwerking

PLANET

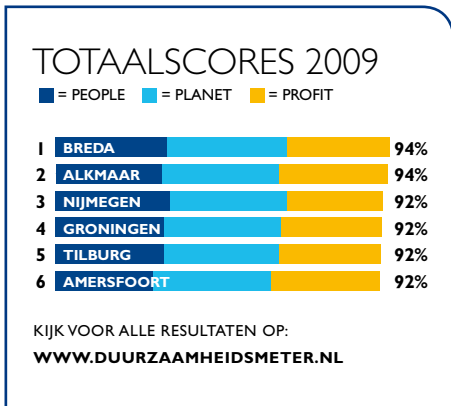
Ecologische dimensie van duurzaamheid

1. Klimaat & energie
2. Duurzaam waterbeheer
3. Natuur & milieu

PROFIT

Economische dimensie van duurzaamheid

1. Duurzame overheid
2. Duurzame mobiliteit
3. Duurzaam bedrijfsleven

bewonderenswaardig dat Breda, Alkmaar en Tilburg er alles aan doen om hun koploperpositie te behouden. Uit deze gemeenten kwam trouwens het geluid dat er op gebied van duurzaamheid wel meer gedaan werd dan wordt weergegeven door onze vragenlijsten.

Het is goed te constateren dat het anno 2009 dringen is aan de top. Nijmegen, Amersfoort en Groningen zijn de afgelopen jaren verder vooruit gesprongen. Samen met de overige koplopers laten ze zien dat in principe een 100% score op de drie vragenlijsten haalbaar is. Een speciale vermelding verdient Delft die net als Breda op alle vragen van de lijst Planet 'ja' kon beantwoorden. Leidschendam-Voorburg valt op door hoge scores op de vragenlijst People.

UITDAGINGEN

Enkele voorlopige conclusies

In de huidige context word je met vragen over duurzaamheid meestal snel doorverwezen naar de mensen die zich bezighouden met de lokale invulling van het klimaat- of milieubeleid. Vooral op beleidsterreinen als duurzaam bouwen, energiebeleid en duurzaam inkopen wordt hard gewerkt. Opmerkelijk is wel hoe lastig het voor veel

gemeenten nog is om zelf als organisatie consequent het goede voorbeeld te geven. Gebruik van groene stroom en duurzaam papier is tegenwoordig de norm. Dubbelzijdig kopiëren is echter lang niet overal de standaard en met het verduurzamen van de catering is nog veel winst te behalen. Punten van discussie zijn mogelijkheden voor duurzaam beheer van financiële reserves en het wel of niet reserveren van extra budget voor een eventuele meerprijs van duurzame aanbestedingen.

Dat er eveneens vragen gesteld worden op het terrein burgerparticipatie, sociaal beleid en internationale samenwerking leverde aardig wat vraagtekens op: "wat heeft dit nu met duurzaamheid te maken?". Dit brengt ons terug bij de kern waar duurzame ontwikkeling om draait: consequent rekening houden met behoeften van mensen nu én later, hier én daar. Hoe verschillende belangen (behoeften) tegen elkaar af te wegen vraagt betrokkenheid en verantwoordelijkheid van iedereen: man/vrouw, jong/oud, autochtoon/allochtoon, etc. Juist de sociale dimensie verdient veel aandacht.

Opvallend weinig wordt er gescoord op de ambitie van minstens 40% vrouwen aan de top, ook bij de koplopers. In Nijmegen is dit wel het geval op wat betreft de leidinggevende functies binnen de organisatie, maar niet op bestuurlijk niveau. In Amersfoort is de situatie precies omgekeerd. Tot op heden konden maar drie gemeenten beide vragen positief beantwoorden: Brummen, Bussum en Leidschendam-Voorburg.

Bijna de helft van de deelnemende gemeenten heeft zich uitgeroepen tot Millennium Gemeente. De ervaring leert dat dit concept veel handvaten biedt om lokaal aandacht te schenken aan de mondiale dimensies van het duurzaamheidsverhaal.

PROCES

Informerend, inspirerend en motiverend

De Lokale Duurzaamheidsmeter is vooral een procesinstrument. De bedoeling is om vragen, debat en uitwisseling van ervaringen te stimuleren over de betekenis en invulling van een duurzame ontwikkeling op lokaal niveau.

Veel contactambtenaren vonden het een positieve ervaring om bij collega's op diverse afdelingen te raden te gaan voor de beantwoording van specifieke vragen. In hun ogen is het belangrijk om zo nu en dan weer eens te kijken naar het lokale duurzaamheidsbeleid in breed perspectief. Dit is precies wat beoogd wordt met het aanreiken van de vragenlijsten.

WAAR STAAT UW GEMEENTE?

Laatste kans om mee te doen

Uiteraard staat duurzaamheid ook in andere gemeenten hoog op de agenda. Wij hopen dat nog meer gemeenten zich dit jaar willen spiegelen aan de huidige kopgroep. Staat uw gemeente nog niet op de ranglijst of heeft u nog niet alle vragenlijsten ingevuld? COS Nederland biedt u nog tot 1 november 2009 de gelegenheid om de vragenlijsten in te vullen via www.duurzaamheidsmeter.nl.

Helpdesk Lokale Duurzaamheidsmeter

Oudegracht 86
1811 CM Alkmaar
(072) 520 25 17
info@duurzaamheidsmeter.nl
www.duurzaamheidsmeter.nl

De Lokale Duurzaamheidsmeter is een instrument van COS Nederland, vereniging van COSsen, regionale centra voor internationale samenwerking.